

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ» ЯК ОБ'ЄКТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ON THE ISSUE OF DEFINING THE CONCEPT OF "INTERACTION OF THE SUBJECTS OF THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM OF UKRAINE" AS AN OBJECT OF LEGAL REGULATION

Кіяшко Ю.М., аспірант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

Стаття присвячується питанню визначення поняття «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України» як об'єкта правового регулювання. Робиться спроба обґрунтувати, що пропонується категорія має неабияку значимість на сучасному етапі наукових досліджень, а також становитиме інтерес для представників різних галузей у перспективі. Наголошується, що логіка цієї тези зумовлена поточною явною гостротою широкого спектра складних питань, які мають пряме й опосередковане відношення до проблематики належного забезпечення організації й функціонування системи економічної безпеки України.

Окремо зазначено, що вагому роль відіграє злагоджена консолідація зусиль із метою запобігання й протидії викликам, загрозам і ризикам відповідному компоненту державної безпеки. Фокусується увага на реальній обстановці існування широкого спектра потенційних безпосередніх і супутніх наслідків, поява яких є неминучою без належної реакції від публічних інституцій й інших дотичних суб'єктів.

Для забезпечення повноти та всебічності наукового дослідження виокремлюються й аналізуються поширені підходи до розуміння вихідного загального поняття «взаємодія». Наголошується, що вказане питання було предметом наукового інтересу серед представників різних галузей наук. Більше того, зазначена тенденція мала місце в різні історичні періоди, характеризувалася відсутністю концентрації в певних географічних точках і не мала інших подібних умовних бар'єрів.

При цьому йдеться про поглиблене опрацювання фахових і суміжних відповідних джерел у галузях філософії, державного управління, а також права. Акцентується, що з позиції філософії йдеться про реалізацію певних заходів для отримання бажаних підсумків у відповідній сфері. З погляду управлінської науки, доцільно говорити про спільні заходи у сфері публічно-правових відносин. З огляду на думки вчених у правничій галузі зазначено, що ці процедури націлені на досягнення санкціонованих підсумків і регламентовані правовими нормами.

На основі розглянутих і проаналізованих результатів, а також власних переконань, запропоновано авторське розуміння дефініції «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України». При цьому фокусується увага на вказаному терміні саме як об'єкті правового регулювання.

Ключові слова: взаємодія, правове регулювання, система, система економічної безпеки України, суб'єкти.

The article is devoted to the problem of defining the concept of "interaction of the subjects of the economic security system of Ukraine" as an object of legal regulation. It is noted and an attempt is made to substantiate that the proposed category will be of great importance at the present stage of scientific research, as well as will be in demand from representatives of various industries in the future. It is emphasized that the logic of this thesis is due to the current obvious urgency of a wide range of complex issues that have a direct and indirect relationship to the issue of proper organization and functioning of Ukraine's economic security system.

It is noted that the issue of coordinated consolidation of efforts to prevent and counter the challenges, threats and risks of the relevant component of national security has a significant role to play. The focus is on the real situation of the existence of a wide range of potential immediate and concomitant consequences, the emergence of which is inevitable without proper response from public institutions and other stakeholders.

To ensure the completeness and comprehensiveness of scientific research, the existing common approaches to understanding the original general concept – "interaction" are identified and analyzed. It is emphasized and proved that this issue was the subject of scientific interest among representatives of various branches of science. Moreover, it is noted that this tendency took place in different historical periods and was characterized by a lack of concentration in certain geographical points and did not have other, similar, conditional barriers.

At the same time, it is a question of in-depth elaboration of professional and related relevant sources in the fields of philosophy, public administration, and law. It is emphasized that from the standpoint of philosophy it is a question of realization of some actions for reception of desirable results in some sphere. From the point of view of management science, it is expedient to talk about joint activities in the field of public relations. Focusing on the views of scholars in the legal field, we note that these procedures are aimed at achieving some authorized results and are regulated by law.

On the basis of the considered and analyzed results and proceeding from own convictions the author's understanding of definition "interaction of subjects of system of economic safety of Ukraine" is offered. Moreover, the focus is on this term as the object of legal regulation.

Key words: interaction, legal regulation, system, system of economic security of Ukraine, subjects.

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап державного будівництва та реалії правозастосовних практик із питань забезпечення ефективної організації й системного належного функціонування системи економічної безпеки України переконливо свідчать про доцільність і виправданість консолідації зусиль із метою своєчасного досягнення бажаних, а також соціально виправданих результатів. Доводиться констатувати, що експоненційні темпи зростання кількості значимих викликів, реальних загроз та можливих ризиків в умовах очікуваної хронічно запізнілої реакції держави на вказані подразники вимагає застосування всіх санкціонованих засобів і способів для послаблення деструктивного тиску на вітчизняний економічний сектор. Більше того, коли йдеться про економічний складник (*матеріальну основу національної суверенності, що визначає реальні можливості в забезпеченні інших видів безпеки* [1, с. 130; 2; 3, с. 11; 4]) національної безпеки

України, системна ефективна й результативна протидія всім перерахованим проявам негативних факторів – одне з ключових завдань держави.

Постановка проблеми. Висвітлена гострота вибраної комплексної складної тематики дослідження зумовлює нагальний поглиблений й змістовний аналіз різних її аспектів. Варто сконцентруватися на базовому понятійно-категоріальному апараті, який буде взятий за основу в подальшій науковій розробці порушеного спектра питань. Як зауважувалось вище, предметна увага зосереджена на посиленні спільних заходів щодо захисту національного економічного сектора, а тому науковий інтерес становитиме дефініція «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України».

Стан наукової розробки. Вихідне поняття «взаємодія» неодноразово перебувало в полі зору багатьох вчених, науковців й інших видатних представників різних галузей

наук. Причому йдеться як про загальне вживання аналізованого поняття (І.К. Білодід, П.Й. Горещкий [5, с. 346], В.Т. Бусел [6, с. 125; 7, с. 125], Michael Randall [11] й ін.), так і про активне оперування ним у різні історичні періоди у вузьких областях: 1) філософії (Г.В.Ф. Гегель [16, с. 124; 17], П.М. Федосєєв, С.М. Ковальов [26, с. 81], М.В. Старцев [13, с. 50; 14], А.Г. Чусовітін [19, с. 7–8; 20]), 2) державного управління (А.О. Полянський [30, с. 210–211; 31, с. 40], Ю.С. Назар [25, с. 158], Г.А. Матусовський [32, с. 158]), 3) права (В.Ю. Кікінчук [36, с. 82], А.А. Патик [37, с. 26; 38, с. 5, 12; 39, с. 9–10, 78, 192]). У контексті вибраної тематики на особливу увагу заслуговують окремі результати досліджень таких вітчизняних провідних вчених-адміністративістів, як Ю.В. Гаруст [45, с. 267–268; 46, с. 391–392], В.І. Мельник [47, с. 345, 394], а також А.В. Стебляно [43, с. 91; 44, с. 42, 92, 211].

Мета дослідження. Зважаючи на окреслену актуальність роботи та визнані тенденції й практики формулювання понятійно-категоріальних одиниць, метою необхідно визнати огляд і аналіз підходів до вихідного поняття «взаємодія», а також висловлення авторського бачення щодо трактування дефініції «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України».

Виклад основного матеріалу. Опрацьовуючи масив публіцистичного матеріалу й інших доробків, варто зауважити, що термін «взаємодія» є широковживаним. При цьому йдеться як про загальне вживання терміна, так і про активне оперування ним у вузьких сферах. Так, неодноразово цитовані тлумачні словники містять варіації трактування згаданого поняття: 1) взаємний зв'язок між предметами (ким-, чим-небудь) у дії; 2) погоджена дія між ким-, чим-небудь [5, с. 346; 6, с. 125; 7, с. 125; 8, с. 287]; 3) взаємний вплив тіл чи частинок, який зумовлює зміну стану їхнього руху [6, с. 125; 7, с. 125]; 4) об'єктивна універсальна форма руху та розвитку, що визначає існування й структурну побудову будь-якої системи [9, с. 216]. Схоже за змістом тлумачення поняття пропонується в словниках іноземного походження. Відповідно до вибраної тематики дисертаційного дослідження прийнятними видаються такі його трактування: 1) взаємовідносини або взаємні дії чи вплив [10–12]; 2) процес, за допомогою якого різні речі впливають одна на одну або змінюють одна одну [11]. Можемо зауважити, що й географія зазначених напрацювань територіально не обмежується однією чи кількома країнами, а має всеохоплюючий і різновекторний дослідницький характер.

Поняттям «взаємодія» нерідко оперують у філософській літературі. Різні грані вказаного питання висвітлювались такими визнаними мислителями, як Аристотель («...зміна взаємодіючих тіл як визначальна риса взаємодії»), Платон («...про існування речі можна судити з її здатності чи впливати на щось, або відчувати хоч найменший вплив») (за М.В. Старцевим [13, с. 49; 14] та Л.Д. Столяренко [15, с. 52]), Г.В.Ф. Гегель («речі знаходяться завдяки своїм властивостям у суттєвій взаємодії, властивість є саме це взаємини і річ – ніщо поза цими взаєминами» [16, с. 124; 17]), І. Кант («...категорія відносин, які породжують єдність речей та процесів чуттєвого світу») (за В.А. Морозовим [18, с. 1311]) та багатьма іншими.

Деякі представники нинішнього етапу розвитку філософських вчень також не оминають увагою питання взаємодії. Згаданий В.А. Морозов наголошує, що взаємодія – це змішана дія двох або більше незалежних змінних на залежні змінні, коли вони діють разом. У дослідженні ефекту змінних в експерименті індивідуальний вплив кожного з них не може пояснити загальну зміну [18, с. 1311]. А.Г. Чусовітін позиціонує взаємодію як особливий вид безпосереднього або опосередкованого, зовнішніх чи внутрішніх відносин, зв'язків. Властивості об'єкта можуть проявлятися і бути пізнаними тільки у взаємодії, що відбувається з іншими об'єктами. Взаємодія виступає як інтегруючий

фактор, за допомогою якого відбувається об'єднання елементів у певний тип цілісності [19, с. 7–8; 25]. Заслугує на увагу висловлювання М.В. Старцева, який переконаний, що кожному рівню розвитку матерії відповідає свій тип взаємодії. З ускладненням форм руху ускладнюється й тип взаємодії. Вищій формі руху – соціальній – відповідає вищий тип взаємодії [13, с. 50; 14]. Іншими словами, вчений переконує в тому, що залежно від рівня й характеру сукупності обставин можуть змінюватися типи взаємодії. Припускаємо, що вказане може поширюватися і на випадки, коли до одного й того ж спектра суб'єктів можливе застосування різних моделей провадження спільних заходів.

Загалом же, як і щодо більшої дискусійних положень, у вітчизняній науці є широкий діапазон бачень дефініції поняття «взаємодія». Водночас домінуючим переконанням стосовно його смислового навантаження є таке: «процеси впливу різних об'єктів один на одного, їх взаємна зумовленість та зміна стану» [13, с. 50; 14; 21, с. 62; 22, с. 81; 23, с. 79; 24; 25, с. 8]. Слушним видається спільне переконання П.М. Федосєєва та С. М. Ковальова, які зауважують, що йдеться про вид безпосереднього або опосередкованого, зовнішнього або внутрішнього відношення зв'язку [26, с. 81]. Виходячи з цього, зауважимо, що загалом йдеться про вплив певних одиниць (двох і більше) одна на одну з метою досягнення певних одного чи кількох результатів. Така взаємодія має місце під час реалізації якихось заходів для отримання бажаних підсумків у котрійсь сфері.

Із позиції державного управління взаємодія, як правило, позиціонується як складна форма управлінської діяльності, за допомогою якої можна інтегрувати дію та вплив [27, с. 252; 28, с. 9]. Ю.Ф. Кравченко та А.О. Полянський переконані, що вказану категорію доцільно репрезентувати як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємно доповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи загалом [29, с. 500; 30, с. 210–211; 31, с. 40]. При цьому перший із названих дослідників також зауважує, що як управлінська категорія взаємодія може виявлятися в зовнішніх функціях роботи певної системи, а також реалізується у внутрішньоорганізаційній діяльності останньої [29, с. 500]. Своєю чергою згадуваний Ю.С. Назар вбачає за доцільне під таким поняттям розуміти управлінський процес, що полягає в діяльності кількох (не менше двох) суб'єктів, які впливають один на одного та на об'єкт засобами і методами, які властиві кожному учаснику, для досягнення спільної мети [26, с. 158]. Можемо зазначити, що наведені бачення мають багато схожих характеристик, що свідчить про існування перманентного уніфікованого підходу до розуміння поняття «взаємодія».

Однак у літературі час від часу зустрічаються інші тлумачення цього терміна. Зокрема, на думку Г.А. Матусовського, зазначена категорія являє собою діяльність різних ланок однієї чи кількох організаційних систем, що орієнтована на досягнення загальної мети з мінімальними витратами сил, засобів та часу [32, с. 158]. Зустрічається й переконання, що взаємодія являє собою форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємно доповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи загалом [33; 34, с. 33]. Поглиблене опрацювання відповідних джерел дає об'єктивні підстави говорити, що є альтернативні твердження щодо трактування поняття й розуміння сутності наведеної складної дефініції.

Щодо правових позицій, то серед багаточисленного спектра думок, присвячених цій проблематиці, зупинимось на тих, які на сучасному етапі становлять особливий інтерес для представників наукової спільноти. До прикладу, В.М. Круглий пропонує репрезентувати взаємодію у таких варіаціях: 1) сукупність усіх взаємозв'язків між будь-якими соціальними суб'єктами; 2) наявність найрізно-

манітніших стійких, об'єктивно зумовлених та необхідних, функціонально залежних, кількісно та якісно в зовнішньому виразі не обмежених форм взаємозв'язку між ними; 3) процес та результат взаємовпливів сторін, що взаємодіють [35, с. 134]. Цікавим є твердження В.Ю. Кікінчука, який зазначає, що взаємодія – це суто правовідносини двох видів: 1) правовідносини, в яких сторони займають рівноправне становище (відсутні зв'язки типу «влади-підпорядкування»); 2) правовідносини, в яких одна зі сторін займає керівне, а інша сторона – підпорядковане становище [36, с. 82]. Вартий схвалення погляд, запропонований А.А. Патином, який наголошує на доцільності існування загальної думки щодо смислового навантаження терміна «взаємодія». Дослідник вважає, що під цією категорією необхідно розуміти процес спільної діяльності двох або більше суб'єктів, які здійснюють вплив один на одного, що змінює якісні характеристики діяльності кожного з них та пов'язує їх між собою для досягнення спільної мети [37, с. 26; 38, с. 5, 12; 39, с. 9–10, 78, 192]. Зазначимо, що й для представників цієї наукової галузі це поняття становить неабиякий дослідницький інтерес.

Доцільно також зауважити, що термін «взаємодія» часто й активно використовується в багатьох правничих галузях. Наприклад, в адміністративно-правовій науці традиційно вказаний термін розглядається й аналізується в контексті санкціонованої нормативної регламентації спільних заходів за участю суб'єктів публічно-правових відносин. Разом із цим зустрічаються й наукові доробки, в яких автори розглядають його в широкому і вузькому сенсах. Зокрема, у вузькому розумінні пропонується позиціонування взаємодії як планомірного здійснення комплексу заходів у певній сфері. Натомість у широкому сенсі переважно йдеться про співпрацю, яка розкривається в спільних узгоджених діях, спрямованих на спільну мету, а також у взаємній допомозі під час вирішення завдань [40, с. 94; 41, с. 35–36; 42, с. 69]. Щодо предметної орієнтації на певне коло суспільних відносин, то переважно йдеться про різні правові аспекти взаємодії в рамках реалізації якихось функцій держави чи місцевого самоврядування. Слідуючи окресленим векторам зазначеної дисертаційної роботи, сфокусуємо увагу на тих актуальних думках, що прямо чи опосередковано стосуються аналізованої тематики. До прикладу, А.В. Стеблянко, вивчаючи й змістовно опрацьовуючи широке коло питань, присвячених адміністративно-правовим засадам взаємодії правоохоронних органів із фінансовими установами щодо протидії легалізації злочинних доходів, під взаємодією розуміє узгоджену разову або тривалу у часово-просторовому процесі діяль-

ність зазначених рівноправних суб'єктів, що здійснюється з поєднанням методів і засобів, властивих суб'єктам, що взаємодіють, на основі законів чи підзаконних нормативно-правових актів, спрямовану на досягнення спільної мети, що полягає у протидії здійсненню діянь із доходами, відомості про які приховуються чи маскуються, а також у недопущенні введення таких доходів в економіку країни [43, с. 91; 44, с. 42, 92, 211]. Ю.В. Гаруст взаємодію правоохоронних органів та інших суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави позиціонує як врегульовану законодавством спільну взаємозалежну та узгоджену діяльність відповідних суб'єктів щодо реалізації державної політики в економічній сфері, у межах власної компетенції [45, с. 267–268; 46, с. 391–392]. В.І. Мельник під взаємодією суб'єктів системи економічної безпеки України розуміє спільну діяльність відповідних суб'єктів у межах їхньої компетенції щодо реалізації заходів із забезпечення організації та функціонування національної системи економічної безпеки [47, с. 345, 394]. На основі розглянутих і проаналізованих результатів, а також власних переконань базового розуміння процедур спільної діяльності пропонуємо авторське розуміння поняття «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України». Вважаємо, під цим терміном слід розуміти сукупність груп процедур, які передбачають разове або системне вжиття спільних заходів відповідними суб'єктами з метою ефективної й результативної організації та належного функціонування системи економічної безпеки України шляхом використання відповідних форм і методів, застосування спектра засобів та у способи, що не суперечать положенням чинного законодавства. Переконані, що зазначена варіація тлумачення цієї дефініції умовно охоплює весь суб'єктний склад, а також форми, методи, способи і засоби, при певному комбінованому наборі елементів з яких можуть провадитися спільні заходи в економічній безпековій сфері.

Висновки. Відповідно до поставленої мети було виконано такі завдання: 1) здійснено огляд і проведено аналіз підходів до вихідного поняття «взаємодія». Встановлено, що термін «взаємодія» давно широко вживається в різних колах. Причому йдеться як про загальне вживання поняття, так і про активне оперування ним у вузьких сферах; 2) висловлено авторське бачення щодо трактування терміна «взаємодія суб'єктів системи економічної безпеки України». Здійснено припущення, що висвітлене розуміння поняття умовно охоплює весь суб'єктний склад, а також форми, методи, способи і засоби, при певному комбінованому наборі елементів з яких можуть провадитися спільні заходи в економічній безпековій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Малишко В.М. Актуальні проблеми економічної безпеки в системі національної безпеки України. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*, 2015. № 4. С. 129–133.
2. Чубукова О.Ю., Воронкова Т.Є. Система економічної безпеки (екосистейт): сутність, структура. *Ефективна економіка*, 2014. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3169>.
3. Сасенко О.С. Зміцнення економічної безпеки як чинник ефективного функціонування економічної системи : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.01. Одеса, 2010. 16 с.
4. Сасенко О.С. Зміцнення економічної безпеки як чинник ефективного функціонування економічної системи : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.01. Одеса, 2010.
5. Білодід І.К., Горещький П.Й. та ін. Словник української мови: в 11 томах. Т. 1. 1970–1980. С. 346.
6. Бусел В.Т. та ін. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII. 1728 с.
7. Бусел В.Т. та ін. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD). Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
8. Русанівський В.М. та ін. Словник української мови у 20 томах (СУМ-20). Київ : Наукова думка, 2010. С. 287.
9. Прохоров А.М. Советский энциклопедический словарь : 4-е изд., Москва : Советская энциклопедия, 1988. 1600 с.
10. OED: Oxford English dictionary: the definitive record of the English language. English language Dictionaries. 2011. URL: <https://www.oed.com>.
11. Michael Randall. MacMillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Ltd., 2012. 1748 p. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/interaction>.
12. Merriam-Webster's Learner's Dictionary. URL: <https://learnersdictionary.com/definition/interaction>.
13. Старцев М.В. Категория «Взаимодействие» в философской, социологической, психологической и педагогической литературе. *Психолого-педагогический журнал Гаудеамус*. 2007. № 1 (11). С. 49–61.
14. Старцев М.В. Системно-квалиметрический подход к оценке взаимодействия субъектов образовательного процесса в вузе : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Тамбов, 2006. 221 с.
15. Столяренко Л.Д. Социальная психология. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. 543 с.
16. Гегель Г.В.Ф. Энциклопедия философских наук. Москва, 1971. Т. 2. С. 124.

17. Гегель Г.В.Ф. Наука логики. Москва : Изд-во «Мысль», 1998.
18. Морозов В.А. Взаимодействие: понятие, виды и свойства. *Креативная экономика*. 2015. № 9 (10). С. 1309–1318.
19. Чусовитин А.Г. Концепция взаимодействия (историко-методологический анализ) : автореф. дисс. ... д-р фил. наук : 09.00.01. Москва, 1991. 30 с.
20. Чусовитин А.Г. Концепция взаимодействия (историко-методологический анализ) : дисс. ... д-р фил. наук : 09.00.01. Москва, 1991.
21. Фролова И.Т. Философский словарь (5-е издание). Москва : Политиздат, 1986. 590 с.
22. Фролова И.Т. Философский словарь (7-е издание). Москва : Политиздат, 2001. 719 с.
23. Немцев А.В. «Взаимодействие» как категория политической науки и предмет политологического исследования. *Среднерусский вестник общественных наук*. 2016. Т. 11. № 4. С. 79.
24. Немцев А.В. Взаимодействие органов исполнительной власти и населения региона в коммуникационном пространстве: основные модели и проблемы эффективности : дисс. ... канд. социол. наук : 22.00.08. Санкт-Петербург, 2017.
25. Назар Ю.С. Взаємодія органів внутрішніх справ із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у профілактиці адміністративних правопорушень : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 160 с.
26. Федосеев П.Н., Ковалев С.М. Философский энциклопедический словарь. Москва : Советская энциклопедия, 1980. 672 с.
27. Ковбасюк Ю.В., Ващенко К.О., Сурмін Ю.П. та ін. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
28. Козлова О., Коциолек Г. Взаимодействие органов управления производством. Москва : Мысль, 1983. 462 с.
29. Кравченко Ю.Ф. Теория управления органами внутренних дел : учебник. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 1999. 702 с.
30. Полянский А.А. Понятие и значение взаимодействия судебноэкспертных учреждений с правоохранительными органами. *Верховенство права*. 2016. № 1. С. 209–213.
31. Полянский А.О. Адміністративно-правові засади взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2021. 406 с.
32. Матусовский Г.А. Экономические преступления: криминалистический анализ. Харьков : Консум, 1999. 215 с.
33. Малюткин В.А. Организация взаимодействия подразделений органов внутренних дел в осуществлении профилактики преступлений : лекция № 13. Москва : РИО МВД СССР, 1976. 40 с.
34. Веселый В.З., Воскресенский Г.М., Караханов В.Е., Малков В.Д. и др. Теория управления в сфере правоохранительной деятельности : учебник. Москва : Изд-во Акад. МВД СССР, 1990. 324 с.
35. Круглий В.М. Теоретико-правові засади взаємодії працівників оперативних підрозділів органів внутрішніх справ з населенням. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*, 2002. № 3. Ч. 2. С. 134.
36. Кікічук В.Ю. Форми взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення публічної безпеки та порядку в державі. *Право. ua*. 2017. № 1. С. 81–86.
37. Патик А.А. Форми взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні майнових злочинів. *Економіка, фінанси і право*, 2009. № 6. С. 26–29.
38. Патик А.А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. 19 с.
39. Патик А.А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. 233 с.
40. Бурлаков В.Н., Сальников В.П. Криминология : учебник для юридических вузов. Санкт-Петербург : СанктПетербургская академия МВД России, 1998. 370 с.
41. Фесюнін В.М. Організаційно-правові засади взаємодії органів державної податкової служби з населенням : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 187 с.
42. Кригер В.И. Взаимодействие органов прокуратуры с общественными организациями в предупреждении преступлений и иных правонарушений. *Взаимодействие органов прокуратуры с Советами народных депутатов, иными государственными органами, общественными организациями и трудовыми коллективами в предупреждении преступлений* : сборник статей. Москва, 1983. С. 67–92.
43. Стеблянюк А.В. Поняття та зміст взаємодії правоохоронних органів з фінансовими установами щодо протидії легалізації злочинних доходів. *Правові горизонти*. 2019. № 14 (27). С. 87–92.
44. Стеблянюк А.В. Адміністративно-правові засади взаємодії правоохоронних органів з фінансовими установами щодо протидії легалізації злочинних доходів : дис. ... д-ра філос. (081 – Право). Суми, 2021. 265 с.
45. Гаруст Ю.В., Мельник В.І. Правоохоронні органи на захисті економічної безпеки України: адміністративно-правовий аспект : монографія. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019. 256 с.
46. Harust Yu.V., Melnyk V.I. (2020). Law enforcement agencies on protection of economic security of Ukraine: administrative and legal aspect. Ottawa : Accent Graphics Communications & Publishing. 421 p.
47. Мельник В.І. Адміністративно-правові засади організації та функціонування системи економічної безпеки України : дис. ... д-р юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2021. 485 с.